

โรงพยาบาลหนองคาย

วิธีปฏิบัติ

เลขที่ NK-WI-OPD-๐๑๕

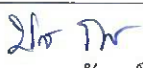

เรื่อง การดูแลผู้ป่วยผ่าตัดปากมดลูกด้วย
ห่วงไฟฟ้า (Loop electrosurgical excision
procedure: LEEP)

เอกสารควบคุม

	ชื่อ-สกุล	ลายมือชื่อ	วัน เดือน ปี
จัดเตรียมโดย	นางสายใจ สุวรรณศรี		- ๖ ก.ย. ๒๕๖๕
ทบทวนโดย	นางบงกชจันทร์ กณานนท์		๙-๖ ก.ย. ๒๕๖๕
อนุมัติโดย	นางณฤดี ทิพย์สุทธิ์		6 ก.ย. 65

โรงพยาบาลหนองคาย	ฉบับที่ A	หน้า ๒/๖
ระเบียบปฏิบัติเลขที่ NK-WI-OPD-๐๑๕	วันที่บังคับใช้	๖ ก.ย. ๒๕๖๕
เรื่อง การดูแลผู้ป่วยผ่าตัดปากมดลูกด้วยห่วงไฟฟ้า (Loop electrosurgical excision procedure: LEEP)		

ตารางการแก้ไข

แก้ไขครั้งแรก (วันที่บังคับใช้)	รายละเอียดการแก้ไข/ เหตุผลที่แก้ไข	จัดเตรียมโดย	ทบทวนโดย	อนุมัติโดย
ฉบับ A (๒๕๖๕)	ออกฉบับใหม่ครั้งแรก	นางสายใจ สุวรรณศรี	นางบงกชจันทร์ กถนานนท์	นางณฤดี ทิพย์สุทธิ์

โรงพยาบาลหนองคาย	ฉบับที่ A	หน้า ๓/๖
ระเบียบปฏิบัติเลขที่ NK-WI-OPD-๐๑๕	วันที่บังคับใช้	- ๖ ก.ย. ๒๕๖๕
เรื่อง การดูแลผู้ป่วยผ่าตัดปากมดลูกด้วยห่วงไฟฟ้า (Loop electrosurgical excision procedure: LEEP)		

๑. วัตถุประสงค์

- ๑.๑ ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดปากมดลูกด้วยห่วงไฟฟ้าได้รับการดูแล ก่อนผ่าตัด ขณะรับการผ่าตัด และหลังผ่าตัด ตามมาตรฐานการดูแลรักษา
- ๑.๒ เพื่อให้ผู้ป่วยปลอดภัยจากภาวะแทรกซ้อนจากการผ่าตัดปากมดลูกด้วยห่วงไฟฟ้า
- ๑.๓ ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดปากมดลูกด้วยห่วงไฟฟ้าอย่างเป็นระบบ และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๒. นโยบาย บุคลากรทางการแพทย์ ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดปากมดลูกด้วยห่วงไฟฟ้าและปฏิบัติตามแนวปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

๓. ขอบเขต

ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดปากมดลูกด้วยห่วงไฟฟ้า (Loop electrosurgical excision procedure: LEEP) โรงพยาบาลหนองคาย

๔. คำจำกัดความ

การผ่าตัดปากมดลูกด้วยห่วงไฟฟ้า หมายถึง การทำหัตถการผ่าตัดปากมดลูกออกโดยใช้ห่วงไฟฟ้าที่มีความถี่สูง ซึ่งสามารถตัดเนื้อเยื่อและห้ามเลือดในขณะเดียวกัน เพื่อการวินิจฉัย และรักษารอยโรคภายในเยื่อปากมดลูกที่ผิดปกติ (cervical dysplasia) ที่มีความเสี่ยงสูงจะเป็นมะเร็งปากมดลูก

๕. หน้าที่ความรับผิดชอบ

๕.๑ แพทย์ เป็นผู้สั่งการรักษาด้วยการผ่าตัดปากมดลูกด้วยห่วงไฟฟ้า สั่งตรวจร่างกายเพื่อเตรียมผ่าตัด และเป็นผู้ทำการผ่าตัดรักษาตลอดจนสั่งการรักษาแบบผู้ป่วยนอก หรือนอนโรงพยาบาล

๕.๒ พยาบาล เป็นผู้รับคำสั่งการรักษา การส่งตรวจร่างกายผู้ป่วยตามคำสั่งแพทย์ ติดตามผลตรวจให้พร้อมก่อนผ่าตัด นัดวันเวลาผ่าตัดให้เหมาะสม ให้คำแนะนำการเตรียมตัวก่อนผ่าตัด ขณะรับการผ่าตัด หลังการผ่าตัด เตรียมอุปกรณ์-เครื่องมือ ตรวจสอบความพร้อมของเครื่องมือแพทย์ เป็นผู้ช่วยแพทย์ขณะทำการทำการผ่าตัด ที่คลินิกสูติรีเวช และวางแผนจำหน่ายหลังผ่าตัด

๕.๓ ผู้ช่วยเหลือคนไข้ เป็นผู้ดูแลความสะอาดของห้องตรวจ เบิกอุปกรณ์-เครื่องมือ ดูแลช่วยเหลือผู้ป่วย จัดเตรียมชั้นเนื้อที่ได้จากการผ่าตัด ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ ภายใต้การกำกับของแพทย์/พยาบาล

๖. แนวทางปฏิบัติ

แนวทางการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดปากมดลูกด้วยห่วงไฟฟ้า (Loop electrosurgical excision procedure: LEEP) แบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน ดังนี้

- ๖.๑ ดูแลผู้ป่วยก่อนผ่าตัด
- ๖.๒ ดูแลผู้ป่วยขณะทำการผ่าตัด
- ๖.๓ ดูแลผู้ป่วยหลังผ่าตัด

โรงพยาบาลหนองคาย	ฉบับที่ A	หน้า ๔/๖
ระเบียบปฏิบัติเลขที่ NK-WI-OPD-๐๑๕	วันที่บังคับใช้	๒๖ ก.ย. ๒๕๖๕
เรื่อง การดูแลผู้ป่วยผ่าตัดปากมดลูกด้วยห่วงไฟฟ้า (Loop electrosurgical excision procedure: LEEP)		

๖.๑ การดูแลผู้ป่วยก่อนผ่าตัด ปฏิบัติดังนี้

๖.๑.๑ เมื่อแพทย์ สั่งการรักษาโดยการผ่าตัดปากมดลูกด้วยห่วงไฟฟ้า พยาบาลตรวจสอบคำสั่งการรักษา ส่งตรวจ Lab ก่อนผ่าตัด คือ ๑) Anti HIV ๒) VDRL ๓) HBSAg ๔) อื่นๆ ตามคำสั่งแพทย์ รวบรวมติดตามผลตรวจ วางแผนนัดวันตรวจและผ่าตัด โดยตรวจ Lab ก่อนผ่าตัด ไม่เกิน ๑ เดือน

๖.๑.๒ คำแนะนำการปฏิบัติตัวก่อนผ่าตัด พยาบาลให้คำแนะนำผู้ป่วยดังนี้

๑. ยาประจำตัว ผู้ป่วยควรงดยา ดังต่อไปนี้

- ยาเกี่ยวกับการแข็งตัวของเลือด เช่น Aspirin ควรงดอย่างน้อย ๗ วัน หรือตามคำสั่งแพทย์
- ยาความดันโลหิตสูง ให้รับประทานได้ แต่ใช้น้ำต้มไม่เกิน ๓๐ ซีซี

๒. งดรับประทานอาหารและน้ำ ตั้งแต่ ๘.๐๐ น. ในวันผ่าตัด

๓. ไม่นำสิ่งของมีค่าติดตัวมา เช่น แหวนหรือสร้อย หากมีควรนำไปฝากญาติ ให้เรียบร้อยก่อนผ่าตัด

๔. งดการแต่งหน้าทาปาก ทาเล็บในวันทำการผ่าตัด หรือ เช็ดออกก่อนเข้าผ่าตัด

๕. นำญาติที่สามารถพาผู้ป่วยกลับบ้านได้มาด้วย อย่างน้อย ๑ คน

๖. นำใบนัด หรือบัตรประชาชน มาติดต่อก่อนที่คลินิกสูติรีเวช

๗. หากมีประวัติแพ้ยา แพ้อาหาร ควรแจ้งให้แพทย์ทราบ

๘. หากต้องการใช้ใบรับรองแพทย์ของการรักษาครั้งนี้ ให้แจ้งพยาบาลก่อนผ่าตัด

๙. ในวันนัดผ่าตัด เมื่อมาถึงคลินิกสูติรีเวช เจ้าหน้าที่จะให้ ชั่งน้ำหนัก วัดสัญญาณชีพ ชักประวัติเพื่อบันทึกในระบบ HOSxP อธิบายขั้นตอนการเตรียมตัวก่อนผ่าตัด จัดเตรียมเอกสารให้ผู้ป่วยเซ็นใบยินยอมผ่าตัด ให้ผู้ป่วยเปลี่ยนเสื้อผ้าในห้องแต่งตัว

๑๐. นั่งรอที่ห้องรอตรวจ ควรบัสสวาระก่อนเปลี่ยนเสื้อผ้า และก่อนเข้าห้องผ่าตัด

๖.๒ ดูแลผู้ป่วยขณะทำการผ่าตัด ปฏิบัติดังนี้

๖.๒.๑ แพทย์จะฉีดยาชาที่บริเวณปากมดลูก ให้ก่อนผ่าตัดปากมดลูกด้วยห่วงไฟฟ้า

๖.๒.๒ พยาบาลเตรียมอุปกรณ์-เครื่องมือ ให้พร้อมก่อนผู้ป่วยขึ้นเตียง Lithotomy ขณะผ่าตัด แนะนำให้ผู้ป่วยสูดหายใจลึกๆ และผ่อนคลายหายใจออกยาวๆ เพื่อให้รู้สึกผ่อนคลาย

๖.๒.๓ ขณะทำการผ่าตัดพยาบาลคอยสังเกตอาการผู้ป่วยตลอดเวลา แนะนำให้ผู้ป่วยทราบว่าได้ยินเสียงดังของเครื่องดูดควันมีเสียงคล้ายๆเครื่องดูดฝุ่น ผู้ป่วยต้องไม่ตกใจ ให้อ่อนนิงๆ ไม่ขยับตัวไปมาหรือยกก้นขึ้นเพราะอาจทำให้แพทย์อาจตัดปากมดลูกไม่ได้ตำแหน่งที่ถูกต้อง และอาจเกิดอันตรายกับบริเวณช่องคลอดได้ ถ้ารู้สึกเจ็บให้แจ้งกับแพทย์เพื่อฉีดยาชาเพิ่ม

๖.๒.๔ พยาบาลอีกคน หรือผู้ช่วยเหลือคนไข้ ตรวจวัดสัญญาณชีพผู้ป่วยขณะรับการผ่าตัด ทุก ๕-๑๐ นาที สังเกตปริมาณเลือดที่ออก และแจ้งแพทย์ทราบ

๖.๒.๕ ภายหลังผ่าตัด พยาบาลเย็บด้วยผูกชั้นเนื้อปากมดลูก ที่ตำแหน่ง ๑๒.๐๐ น. เพื่อเป็นสัญลักษณ์ส่งตรวจทางพยาธิวิทยา เก็บชิ้นเนื้อใส่อุปกรณ์เก็บชิ้นเนื้อแช่ในน้ำยาฟอर्मาลิน เขียนสติ๊กเกอร์ชื่อโรงพยาบาล ชื่อผู้ป่วย HN ห้องตรวจ ชนิดชิ้นเนื้อ วันที่นำส่ง ตรวจสอบให้ตรงกับใบนำส่ง

โรงพยาบาลหนองคาย	ฉบับที่ A	หน้า ๕/๖
ระเบียบปฏิบัติเลขที่ NK-WI-OPD-๐๑๕	วันที่บังคับใช้	๖ ก.ย. ๒๕๖๕
เรื่อง การดูแลผู้ป่วยผ่าตัดปากมดลูกด้วยห่วงไฟฟ้า (Loop electrosurgical excision procedure: LEEP)		

๖.๒.๖ แพทย์ทำการบันทึก รอยโรค ผลการผ่าตัด การรักษา ลงในระบบ HOSxP และเขียนใบนำส่งทางพยาธิวิทยา ให้ผู้ช่วยเหลือคนไข้ นำส่งทางห้องปฏิบัติการ

๖.๒.๗ ผู้ช่วยเหลือคนไข้พาผู้ป่วยลงจากเตียงตรวจ ให้นอนหรือนั่งพัก ที่ห้องสังเกตอาการ ประมาณ ๑๕-๓๐ นาที และวัดสัญญาณชีพเพื่อประเมินอาการอีกครั้งก่อนจำหน่าย

๖.๓ ดูแลผู้ป่วยหลังผ่าตัด ปฏิบัติดังนี้

๖.๓.๑ พยาบาลให้คำแนะนำผู้ป่วย ภายหลังจากการผ่าตัดอาจมีเลือดซึมออกทางช่องคลอดใน ๑-๒ วันแรก ต่อมาสีจะจางลง หรือมีน้ำสีเหลืองปนเลือดไหลออกมา ๑-๒ สัปดาห์แรก ให้ใช้ผ้าอนามัยชนิดแผ่นซับไว้ อาการจะหายเองภายในเวลา ประมาณ ๓ สัปดาห์

๖.๓.๒ การดูแลความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์เหมือนขณะมีประจำเดือน ห้ามสวนล้างช่องคลอด

๖.๓.๓ ให้ผู้ป่วยรับประทานยาตามแผนการรักษาของแพทย์

๖.๓.๔ แนะนำผู้ป่วยให้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ครบทั้ง ๕ หมู่ เช่น เนื้อสัตว์ ไข่ ปลา นม ผัก และผลไม้

๖.๓.๕ ผู้ป่วยสามารถอาบน้ำได้ตามปกติ ไม่ควรแช่ในอ่างอาบน้ำ หรือว่ายน้ำ อย่างน้อย ๖ สัปดาห์ เพราะอาจทำให้เกิดการอักเสบและติดเชื้อได้

๖.๓.๖ สามารถทำงานได้ตามปกติ ยกเว้นยกของหนัก เช่น ยกของด้วยแขนทั้งข้างละ ๒ กิโลกรัมขึ้นไป หรือออกกำลังกายหักโหม อย่างน้อย ๑ สัปดาห์

๖.๓.๗ ให้ผู้ป่วยงดมีเพศสัมพันธ์ประมาณ ๖ สัปดาห์ เพราะอาจทำให้เกิดการอักเสบและติดเชื้อได้

๖.๓.๘ อาการผิดปกติที่ควรรีบมาพบแพทย์ก่อนวันนัดได้แก่ ปวดท้องรุนแรง ตกขาวมีกลิ่นเหม็น หรือมีเลือดออกสดๆ ออกมาก และนาน

๖.๓.๑๐ ให้ใบนัดผู้ป่วยมาพบแพทย์เพื่อฟังผลชิ้นเนื้อภายหลังจากการผ่าตัด ประมาณ ๒-๔ สัปดาห์ และรับการรักษาอย่างต่อเนื่อง แจกแผ่นพับให้คำแนะนำ และสมุดบันทึกผลการตรวจมะเร็งปากมดลูกประจำตัวผู้ป่วย เน้นย้ำให้มาพบแพทย์ตามนัดด้วยตนเอง

๗. เครื่องชี้วัดคุณภาพ

๗.๑ ผู้ป่วยได้รับการผ่าตัดปากมดลูกด้วยห่วงไฟฟ้าถูกต้องตามแผนการรักษา ถูกคน ถูกแพทย์ ถูกเวลา ถูกตำแหน่ง (เป้าหมายร้อยละ ๑๐๐)

๗.๒ ผู้ป่วยปลอดภัยจากภาวะแทรกซ้อนที่ป้องกันได้จากการผ่าตัดปากมดลูกด้วยห่วงไฟฟ้า เช่น ผ่าตัดปากมดลูกผิดตำแหน่ง อวัยวะใกล้เคียงได้รับอันตรายจากการผ่าตัด เป็นต้น (เป้าหมายร้อยละ ๐)

๗.๓ ร้อยละการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดปากมดลูกด้วยห่วงไฟฟ้า (เป้าหมาย ร้อยละ ๑๐๐)

โรงพยาบาลหนองคาย	ฉบับที่ A	หน้า ๖/๖
ระเบียบปฏิบัติเลขที่ NK-WI-OPD-๐๑๕	วันที่บังคับใช้	๖ ก.ย. ๒๕๖๕
เรื่อง การดูแลผู้ป่วยผ่าตัดปากมดลูกด้วยห่วงไฟฟ้า (Loop electrosurgical excision procedure: LEEP)		

๘. เอกสารอ้างอิง

Bidus MA, Elkas JC. Cervical and vaginal cancer. In: Berek JS, editor. Berek & Novak's Gynecology. ๑๔th edition. Philadelphia: Williams & Wilkins; ๒๐๐๗:๑๔๐๔

ณัฐศิริ สุวรรณรัตน์ สุทธิดา อินทรบุหรั้น และ ธารา พูนประชา. (๒๕๕๘). การเปรียบเทียบผลการคัดกรองมะเร็งปากมดลูกโดยวิธีแป็บสเมียร์และวิธีเซลล์บล็อก. เวชสารแพทย์ทหารบก ปีที่ ๖๘ ฉบับที่ ๑ มกราคม-มีนาคม ๒๕๕๘

ปิยวัฒน์ เลาวหุตานนท์ อาคม ชัยวีระวัฒน์ และ วีรภูมิ อิมสำราญ. แนวทางการตรวจคัดกรองวินิจฉัยและรักษาโรคมะเร็งปากมดลูก. สถาบันมะเร็งแห่งชาติกรมการแพทย์กระทรวงสาธารณสุข พิมพ์ที่บริษัท โฆสิตการพิมพ์จำกัด ๓๗๓ ถนนจรัญสนิทวงศ์แขวงบางอ้อ เขตบางพลัด กรุงเทพฯ. ๒๕๖๑

สำนักพัฒนาวิชาการแพทย์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. แนวทางปฏิบัติการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกและการรักษาผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของปากมดลูก. ๒๕๔๗